

תהלים (מס' 7)

לא ללמוד תורה מרב אחד

וְהָיָה כְּעֶץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם (א, ג)

אמרו חז"ל (ע"ז יט): אמרי דבי ר' ינאי, 'כעץ שתול ולא כעץ נטוע', כל הלומד תורה מרב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם, "שתול", נעקר מכאן וחוזר במקום אחר. "נטוע" מעיקרו ולא זו משם לעולם. כלומר כעץ שתול יעשה תלמיד את עצמו לילך ללמוד מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד. (רש"י). ויש לפרש את סמיכות הברכה של "וְהָיָה כְּעֶץ שְׁתוּל", לפסוק שלפניו "בתורת ה' חפצו", על פי המבואר במסכת חגיגה (ג:), דכדי לזכות לפשט האמיתי בתורה, צריך לעשות אזנו כאפרכסת ולהבין את דעת המטמאים והמטהרים, האוסרים והמתירים, ורק אז יזכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתה. ואם כן לפי הנתבאר ברד"ק ש"תורת ה' חפצו", מיירי במי שלומד על מנת לקיים, יש לומר דכיון שהוא נותן לב לקיים נותנים לו מן השמים את האפשרות שיהיה "שתול" ללכת ממקום למקום, אצל המטמאים ושוב אצל המטהרים כדי שיתברר לו ע"י כולם האֵיךְ לפסוק ויהיה בידו לקיים.

הרב ר' זעקל פאללאק שליט"א "אנטווערפן"

מי נמשל "לשתול על פלגי מים"

וְהָיָה כְּעֶץ שְׁתוּל (א, ג)

האיש שהוא סר מרע, נקרא מאושר, וזה שעושה גם טוב, שעוסק בתורה יומם ולילה, לא זו בלבד שהוא מאושר, יש בו עוד תוספת טובה שנמשל כעץ שתול על פלגי מים, שטובתו גם לאחרים. כנגד הצלחת הבנים אמר כעץ שתול על פלגי מים, וכנגד המזונות אמר אשר פריו יתן בעתו, וכנגד ההצלחה הכללית אומר וכל אשר יעשה יצליח.

מעם לוועז

וְעָלָהּ לֹא יָבֹל (שם)

רמז למחזיקי התורה שנמשלו לעלים, שסובלים ומגינים על האשכולות שלא יכנס שרב ושמם ורוחות, כך העוסקים בעבודות מחזיקים התלמידי חכמים העוסקים בתורה. ומכאן הבטחה למי שבתורת ה' חפצו לא יירא ולא יפחד מפגעי הזמן, כי יהיה לו מחזיקים. מעם לוועז

שכרם של הצדיקים

וְהָיָה כְּעֶץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם וְעָלָהּ לֹא יָבֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ (א, ג)

כאן מתאר לנו דוד המע"ה את שכרו של אותו איש מאושר שאינו הולך עם הרשעים, לא עם החטאים,

ואפילו לא עם הלצים. הוא חי חיים רציניים, יש לו חשק ללמוד את כל התורה, הוא שקוע בלימודו.

נתבונן היטב בכל חלק מהשכר האמור

"וְהָיָה כְּעֶץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם": ישנם שני סוגי עצים שגדלים יפה, ישנו עץ שגדל יפה כי השורשים יונקים מהמים, אך ישנו אופן נוסף: ע"י פעולות חיצוניות, כגון שמזבלים את האדמה, ניתן להצמיח גידול יפה, מצד אחד לגידול כזה יש מעלה, החיצוניות שלו יפה יותר, אבל כשטועמים הפירות מגלים שטעמם כמו סיד, תפל לחלוטין, כולו חיצוניות, אין לו את הטעם העסיסי של הפרי. זהו גידול חיצוני. אותו יהודי צדיק, הוא כמו עץ שתול על פלגי מים, שורשיו יונקים מעומק המים, הגידול שלו הוא פנימי, הוא גדל מכח התורה.

אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ

הוא עושה את הדברים הטובים שיהודי צריך לעשות בזמן הנכון, במקום הנכון ובצורה הנכונה. לדוגמא: ישנה מצוה "הוכיח תוכיח את עמיתך". בקיום מצוה זו יש צורך לתת את הפרי בעתו, בזמן הנכון, אחרת, "ולא תשא עליו חטא".

דוגמא נוספת: תפילה, לקום בזמן, להתפלל בזמן. וכך בכל המצוה הפרי טוב כשהוא בא בזמנו, במקום הנכון ובצורה הנכונה. זהו לא רק השכר, זהו התוצאה המוכרחת ממעשיו של אותו צדיק. אדם שמסתובב עם רשעים אינו שקוע בלימוד, ומאידך יש לו שאיפות להיות טוב, יש לו מאבקים פנימיים נוראים. אדם שמתרחק מהרשעים, זוכה לחיים שקטים ורגועים שהם המפתח לכל מידה נכונה. אדם ששקוע בסוגיה שלו, קם בזמן, הולך לישון בזמן, הכל מסודר אצלו. השאיפות שלו יונקות ממקום נכון. לא רק מחמת היותו ירא שמים, אלא פשוט הוא בריא, השאיפות שלו לטוב באות מתוך התורה. זהו "פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ", לכל דבר יש הזמן שלו.

וְעָלָהּ לֹא יָבֹל

גם העלים, המשפחה שלו, בריאים, לא כמושים. אצל אחרים, כל דבר עולה במאמץ, כי הם אינם יונקים מלימוד תורה. אבל אצל אדם שיונק מלימוד תורה, גם החיצוניות, החיים הטבעיים, כולו ירוק, בריא, מלא תוכן.

וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: כפשוטו!

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

הצדיק, בצידקתו, כעץ שתול !

וְהָיָה כַּעֲץ שְׁתוּל עַל פִּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלָהוּ
לֹא יָבֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ. לֹא כֵן הָרָשָׁעִים כִּי אִם
כַּמֶּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ. (א, ג-ד)

לכאורה יש להעיר: מה מבקש הפסוק לחדש לנו ב"לא כן הרשעים כי אם"? פשיטא! וכי היה עולה על דעתנו שהרשעים יזכו להבטחת "וְהָיָה כַּעֲץ שְׁתוּל עַל פִּלְגֵי וכו'..."? על מה ולמה יעלה על הדעת שתגיע להם ברכת שמים שכזו? אלא יש לבאר את הפסוק באופן אחר: האדם נמשל, כידוע, לעץ השדה, כשם שהעץ מחדש בכל שנה את פריו, להננות בהם בני אדם, כך האדם צריך לחדש מפעם לפעם את פריו למען יהנו הבריות ממאמריו. ולפי זה יש לומר, ש"וְהָיָה כַּעֲץ שְׁתוּל", אינו תשלום השכר לצדיק, אלא הפסוק מפרט את מעשי הצדיק, שמלבד שהוא טוב לעצמו, כפי שפירט בתחילה "אֲשֶׁר הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֶצְתָּ רָשָׁעִים וְכו'..." , נוסף עוד שהוא כעץ הנותן פריו לעולם ושכרו הוא "וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ", כי זכות הרבים מסייעת שלא יבוא חטא על ידו (כמאמר המשנה אבות ה, יח). עתה מוסיף הפסוק ואומר: "לֹא כֵן הָרָשָׁעִים", דהיינו: הרשעים לא כן, כי לא די שאינם מועילים לעולם, הם עוד מזיקים לעולם והם "כַּמֶּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ", שמזיק לעיני הרואים העוברים שם, על כן "עַל כֵּן לֹא יִקְמוּ רָשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט"

כמוצא שלל רב בשם "דרשות מהר"ם שיק דרוש לו

שני קצוות

לֹא כֵן הָרָשָׁעִים כִּי אִם כַּמֶּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ (א, ד)

הצדיקים שתולים עמוק במקומם כעץ שתול על פלגי מים, וקשה עד מאוד להזיזם, ולעומת זאת הרשעים בדיוק להיפך, הם אינם מחוברים כלל, אלא הם כמוץ, כקש שהרוח מעיפה אותו לכל עבר. אומרים שרוב העולם הם "בינוניים", מצד אחד יש דבר כזה, אך מצד השני המציאות אינה כך. בדרך כלל העולם בנוי על קצוות: לצדיקים יש סייעתא דשמיא ולרשעים אין! הרשעים ריקים, וכמעט שאין בנויים, זוהי מציאות העולם, ברגע שרח"ל אדם פורק מעצמו עול תורה ומצוות, שוב אין לו כלום. מרן הגאון ר' אלחנן ווסרמן הי"ד, חידש בזה חידוש עצום: שאדם כופר, אפילו המצוות שהוא עושה אינן נחשבות לו, כי הוא בגדר "מתעסק", והנה אצל בני האדם אנו רואים כי אב שיש לו עשרה בנים. יש כאלו שהוא אוהב יותר ויש כאלו פחות, מ"מ לא רואים בדרכי העולם הבדל כה קיצוני בין בן אחד לשני, אצל הקב"ה ישנם כביכול, קצוות מוגזמות ממש: את הצדיקים הקב"ה נוטע כעץ שתול על פלגי מים, ואילו הרשעים הוא זורה לכל רוח! כמו כן בעבודת ה': הבדל בין מתמיד ללא מתמיד מתבטא באלפי דפי גמרא! מי שזוכה לקנות את הכח של תפילה, רוכש לעצמו מאות אלפי תפילות ברמה הגבוהה

ביותר! אדם שקונה איזו מידה מרוויח מליונים! בנוסף, כתובה כאן הגדרה נפלאה מהו רשע: "מוץ", דבר ריק, הרשע הוא ריק.

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

הלכה: אפיית חלות בע"ש: אשה שבני ביתה מועטים, אינה צריכה לאפות בכל ע"ש כמות רבה שיהיה בבצק שיעור הפרשה חלה בברכה, עדיף שתאפה בפעם אחת לכמה שבתות ובשיעור חלה, וכהיום באפשרות להקפיא, החלק הנשאר בכל שבת תוציא ותחמם הכמות שצריכה לשבת זו. פסקי תשובות (חלק ג' סימן רמב אות יא)

פתגם: דברים טובים עושים, דברים רעים נעשים מעצמם. ספר "שמחלה"

חקירה: ב' טעמים להשאת פת על השולחן בגמר הסעודה. נאמר בשו"ע (או"ח ס' קפ ס"ב): כל מי שאינו משייר פת על שולחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם. ושני טעמים לדבר: א) כתב המ"ב (סק"ב) דצריך לשייר כדי שיהא מזומן לעני שיבוא, וכעין מה שאמרו חז"ל: המאריך בשולחנו מאריך לו ימיו, דלמא אתא עניא ויהיב ליה. ב) כדי שיודה להשי"ת על חסדו שהשפיע לנו מטובו ששבענו והותרנו, כדכתיב "אוכל והותר", והנפקא מינא בין שני הטעמים: לפי טעם הראשון טוב לכתחילה שהפתיתין לא יהיו קטנים מאד, כדי שיהיה בם כדי נתינה. עוד נ"מ חולה האוכל ביוהכ"פ לפי טעם הראשון לא צריך לשייר כדי נתינה כי לא שכיחי עניים ביוהכ"פ שיבואו ויבקשו פת, אולם לטעם השני ישיר. ספר "ברכי נפשי" שמות

סיפור: לא קרירא ולא חמימא

הגאון רבי זאב בלומנפלד ז"ל רבא של לבוב, חזר פעם מבית דינו אל מעונו ביום קיץ נאה, והיה מזג האוויר באותו היום לא קריר ולא חמים. נשם הגאון את האוויר הנעים להנאתו ואמר בדרך מליצה: מזג אוויר מעיד עלי שדנתי היום דין אמת, שכן אמרו חכמינו: כל דין שדן דין אמת נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, ועוד אמרו חכמינו "קדירה דבי שותפי לא קרירא ולא חמימא...!" ספר חד וחלק חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות .

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר: www.kollet-aixlesbains.fr